

СТАНОВИЩЕ

От проф. Иваничка Атанасова Сербезова, дп
Месторабота: Русенски университет „Ангел Кънчев”,
Факултет Обществено здраве, катедра Здравни грижи
Адрес за контакти:
Електронен адрес: iserbezova@uni-ruse.bg
Тел.: +359 888 731 063

по дисертационен труд за придобиване на
ОНС „доктор”
в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт,
професионално направление 7.4. Обществено здраве,
научна специалност „Управление на здравните грижи“

Като член на научното жури съм определена със Заповед № Р-109-277/31.07.2020 г., на Ректора на Медицински университет – Варна.

Представям Становище, във връзка с процедура за присъждане на ОНС Доктор на **Жана Георгиева Павловска**, докторант в самостоятелна форма на обучение по докторска програма „Управление на здравните грижи“ към катедра Здравни грижи, Медицински университет - Варна. Тема на дисертационният труд: **„ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ОБУЧЕНИЕ НА АКУШЕРКАТА – ИНОВАТИВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОДХОДИ“**.

Научен ръководител Проф.д-р Соня Тончева, д. оз. н.

1. Професионална биография, кариерно развитие и обвързаност с темата на дисертационния труд

Жана Павловска е завършила базово образование - ИЗК „Д-р Ненчо Николаев” гр. Варна, Специалност „Акушерка” през 1983 г. През 2000 г. получава ОКС „Бакалавър” – специалност „Управление на здравните грижи” в Медицински университет – гр. Плевен. Придобива и магистърска степен по УЗГ през 2007г. в същия университет. Придобитите образователни степени мотивират интереса на докторантката към проблемите на здравните грижи и оптимизиране на тяхната организация.

Професионалната си реализация започва през 1983 г. като акушерка в с. Ресен, област Велико Търново. По късно работи като акушерка в Неонатологично отделение, в Гинекологично отделение на МОБАЛ „Д-р Ст. Черкезов” гр. Велико Търново. През 1995 г. става и старша акушерка на отделение Гинекология. До 2015 г. е старша акушерка на обединеното Акушеро-гинекологично отделение. 2015 г. след конкурс е назначена във Филиал – Велико Търново на МУ – Варна като асистент, където работи до момента.

От септември 2018 г. със заповед №Р-109-556 на Ректора на МУ-Варна е зачислена в свободна форма на докторантура в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, ПН 7.4. Обществено здраве, научна специалност Управление на здравните грижи към катедра Здравни грижи, факултет Обществено здравеопазване, Медицински университет – град Варна.

Посочените щрихи в професионалната биография показват, че избраната дисертационна проблематика добре се вписва, както в образователния ценз на

докторантката, така и в следващата ѝ професионална реализация. Убедено правя извода, че предложеният дисертационен труд е синтез на доказан практически опит в сферата на здравните грижи.

2. Пакет административни документи, придружаващи процедурата за защита на дисертационния труд

Представеният пакет от административни документи, свързани и доказващи процесуалната валидност на процедурата, са подготвени в точно съответствие с академичните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ в професионално направление 7.4. Обществено здраве, научна специалност Управление на здравните грижи. Документите са в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в България и Правилника за неговото приложение, както и с **Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна.**

Получила съм всички необходими документи за допускане до защита на хартиен и електронен носител.

Представен е списък от 4 научни публикации. Две от тях са в сборници от научни конференции, една е в списание „Сестринско дело“, една в списание „Здравни грижи“. В три от публикациите Жана Павловска е самостоятелен автор, една е в съавторство. Цитираните публикации са направени през последните три години на дисертационното проучване. Считаю, че като брой и като съдържание, представените публикации отразяват същностните положения в представеното дисертационно изследване.

Авторефератът е съдържателно структуриран по главите на дисертацията. Целесъобразно е избран текстови материал, който вярно отразява съдържанието на цялата дисертация.

Изисканите документи съгласно Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна са публикувани в сайта, спазвайки поставените срокове за това.

Не мога да не споделя, че в целия труд личи влиянието на научния ръководител – от избора на дисертационна, модерна тема през прецизно издържани формулировки на целта на дисертационния труд, задачи, работните хипотези, организацията на проучването, изведените изводи, препоръки и приноси.

3. Актуалност

Продължаващото обучение и свързаното с него професионално развитие съществува във всяка професия, но то е особено актуално за акушерската, която принадлежи към регулираните професии, с обществена значимост и от съществено значение за живота и здравето на хората. Независимо, че в България от няколко десетилетия се работи доста усърдно в това направление, продължаващото обучение на медицинските специалисти и в частност на акушерките остава на заден план. На този етап все още липсва работещ модел, обвързващ повишаването на професионалната компетентност със стимулиране и кариерно развитие. Работодателите, които трябва да са водещи при осигуряването на професионална квалификация, не се интересуват и не влагат средства за обучение на персонала. Дефицитът не е само от тяхна страна, а и от страна на всички отговорни за това институции, както и от страна на част от самото съсловие. Това задълбочава проблемите и води до демотивация на акушерките за продължаващо обучение, нисък професионален статус и загуба на обществено доверие в професионализма на акушерката.

Актуалността на разглежданата тема и това, че в България по отношение на продължаващото обучение на акушерките няма разработени и внедрени в практиката алгоритми за ефективно управление на този процес и модел за оценка и акредитация е причина за определяне на темата на дисертационния труд.

4. Наличие на изследователски проблем (дисертабилност)

Предложеният за разглеждане дисертационен труд третира съвременен проблем, отнасящ се до оптимизиране на процеса на продължаващо обучение при акушерките. Сравнението на този процес на обучение в над 30 Европейски държави води до извода, че България предоставя богат избор за професионално и кариерно развитие на акушерката, но има още какво да се направи, за да се подобри качеството на продължаващото обучение у нас и съответно качеството на здравните грижи.

Значимостта на въпроса продължаващото обучение и участието на акушерките в този процес се обуславя и от непрекъснатото развитие на медицинската наука и практика. Новите лечебни и диагностични методи често са с различна вероятност за успех, свързани са с множество рискове за пациента и поставят на сериозно изпитание безспорно установени здравни норми и ценности. Днес съвременните акушерки трябва да бъдат равностойни участници в процеса на медицински грижи за пациентите, със свои автономни функции и отговорности. Поради това проучването на възможностите за оптимизиране процеса на продължаващо обучение на акушерките има важно научно и практическо значение.

Настоящият дисертационен труд представлява опит за цялостно изследване на процеса на продължаващо обучение при медицинските специалисти в контекста на участието на акушерката в него с цел повишаване качеството на акушерската здравна грижа и усъвършенстване и кариерно развитие на самите медицински специалисти..

Формулирани и изследователски защитени са цел и задачи на изследването. Прецизно е описан дизайнът на проучването, като са дефинирани работни хипотези, организация, методи, инструментариум, понятиен апарат, използвани за неговото осъществяване. Всичко това ми дава основание да приема, че избраната тема и подходът за нейното проблематизиране в изследователските задачи са реалистични, адекватни, измерими и постижими.

5. Характеристики на дисертационния труд

5.1 Обем, структура, оформление и стил

Обемът, структурата и оформлението на дисертационния труд удовлетворяват изискванията и очакванията към подобен род научни работи. Той е с общ 189 страници и е структуриран в пет основни глави. Включва 69 фигури, 6 таблици и 6 приложения.

Библиографският списък включва 205 литературни източника, от които 96 на кирилица, 67 на латиница и 42 интернет адреса. Във въведението са зададени смисловите корелации на изследването. Първа глава, съдържаща 9 параграфа, е с обем от 62 страници - представлява литературен обзор по темата, а втората е представена с общ обем от 5 параграфа, 18 страници и съдържа методологията на дисертационния труд. В третата глава в 73 страници и 6 параграфа подробно и компетентно са описани резултатите от собственото проучване, анализирани са, като особено ценен е и SWOT анализа на продължаващото обучение на акушерките в България. В четвърта глава в 32 страници и четири параграфа авторката представя своите иновативни подходи за оценка на продължаващото обучение. Тази глава е и центърът на дисертационното изследване. В нея тя предлага **Алгоритъм за ефективно управление на продължаващо обучение, Модел за оценка на продължаващо обучение, Външна оценка на продължаващо обучение – акредитация**, подкрепени с **Мнение на експерти, относно продължаващото обучение на акушерките в България**. Значимо е съдържанието на пета глава, в която са поставени изводите, препоръки и приноси. Има логическа обвързаност между всички глави, така че цялостното изследване следва една добра методология. Съдържанието на всяка глава е придружено с необходимия доказателствен материал. Приложенията са в обем от 16 страници.

Изводите и заключенията към цялата дисертация, както и препоръките към отговорните институции са написани с компетентност, синтезираност. Написаното в тази част на дисертацията от стр. 185 до стр. 190 стр. представлява теоретично обобщение на методология, дизайнерско решение, процесуалност и резултати в подкрепа на практическата ценност на дисертационното изследване и неговите приноси.

Стилът на изложението е ясен, научно издържан, а текстът е четивен. По отношение на логиката на изложението – тя е спазена. Прави впечатление граматическата перфектност на текста.

5.2 Концептуална зрялост на изследователския подход и адекватност на използваните научни методи

Очевидно е, че иновативността на изследването е наложила на авторката да подходи към неговото концептуално и методическо моделиране смело и същевременно балансирано. Ето защо е обяснимо и логично при проучването на предшестващи опити и подходи да се опре на максимално широка научна основа, обединявайки гледни точки и изследователски резултати от сферата на медико-педагогическа теория и практика. Вероятно това е направило възможно точното формулиране на собствен изследователски фокус и понятийна рамка.

В хода на емпиричното изследване е използван, авторски, изследователски инструментариум, който позволява стойностни измервания и заключения. Като важен аспект на адекватността на използваната методика бих открила и подходящия подбор на изследователската извадка, обхващаща 498 респонденти – редови акушерки, студенти, ръководители по здравни грижи, хабилитирани преподаватели, почти от цялата страна.

5.3 Научна компетентност, коректност и резултативност

Авторката е успяла да изведе и формулира отчетливо своите текущи констатации, оценки и обобщения, както и да представи и защити убедително продуктите от реализираната си изследователска, аналитична и приложна работа. На тази база тя предлага своите практически подходи за оптимизиране участието на акушерките в процеса на продължаващото обучение.

5.4 Препоръки и въпроси към докторантката:

Препоръчвам на докторантката да разшири публикационната си активност със самостоятелни публикации в издания с impact factor.

6. Научни и научно-приложни приноси

Приносите са представени в дисертационния труд и обективно отразяват реалните достижения на авторката. Структурирани са в две направления: приноси с теоретичен характер и приноси с практико-приложен характер, които приемам като логично последствие от компетентното решаване на поставената цел и задачи в работата. Колективно разгледани, данните от Дисертацията обогатяват виждането за сложните взаимоотношения между акушерки, ръководители по здравни грижи, работодатели, БАПЗГ, обучителни институции. Доказана е необходимостта от единна акредитация на продължаващото обучение, което би довело до гарантиране на неговото качество, както и нуждата от усилия на всички страни в процеса. Авторката вижда удовлетворяване на тази нужда във въвеждане на **Модел за оценка на продължаващо обучение**. За нас остава надеждата да видим реализиран модела на асистент Павбовска в България. Всички тези акценти могат да послужат като основа за бъдеща работа на много от институциите, имащи отношение към проблема.

7. Заключение

Дисертационният труд показва, че докторантката притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения, като демонстрира качества и възможности за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Като давам много добра оценка на извършената значителна по обем изследователска работа и постигнатите резултати, предлагам убедено на уважаемото Научно жури да се присъди образователната и научна степен „Доктор“ в научна специалност: Управление на здравните грижи на Жана Георгиева Павловска.

29.08.2020 г.

проф. Иваничка Сербезова